

**ՊԱՏՉԱՍՏԱՎՈՐԱԿԱՆ ԱՆՁԵՌՆՄԵՆԼԻՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՆՐԱ ԱԶԳԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԿՈՌՈՒՊՑԻԱՅԻ ՎՐԱ**

Տրիեստի համալսարանի պրոֆեսոր, Վենիսի հանճաժողովի զեկուցող Սերժո Բարտոլե

Սեմինարին բացման խոսքով հանդես եկավ Տրիեստի համալսարանի պրոֆեսոր, Վենիսի հանճաժողովի զեկուցող Սերժո Բարտոլե: Նա սեմինարի մասնակիցներին դասախոսություն կարդաց «Պատգամավորական անձեռնխելիությունը և նրա ազդեցությունը կոռուպցիայի վրա» թեմայով: Նա պատգամավորական անձեռնխելիությունը որակեց որպես պառլամենտի անկախության երաշխիք և մատնանշեց պատգամավորական անձեռնխելիության 2 տեսակ՝ անձեռնխելիություն և անխախտություն. անձեռնխելիությունը՝ որպես պառլամենտի անդամների անձեռնխելիություն, որը վերաբերում է նրանց հայտնած կարծիքին, գործողությունների կատարմանը և քվեարկությանը: Նա կարևորեց այն հանգամանքը, որ պառլամենտի անդամները պետք է ունենան լիակատար անկախություն՝ անձնական և աշխատանքային: Պրն. Բարտոլեն խոսեց նաև պատգամավորների հետապնդման մասին և մատնանշեց, որ պատգամավորների անձեռնխելիությունը շատ երկրներում երաշխավորում է նրանց քրեական դատավարությունից, մինչդեռ Ֆրանսիայի և Իտալիայի սահմանադրությունների համաձայն՝ պառլամենտի անդամները կարող են դատապարտվել քրեորեն դատապարտելի արարքների համար: Ի տարբերություն 1984 թ. Իտալիայի սահմանադրության, համաձայն որի պառլամենտի անդամների նկատմամբ չէր կարելի քրեական գործ հարուցել առանց պառլամենտի թույլտվության, 1993 թ. Իտալիայի սահմանադրության մեջ կատարվեցին փոփոխություններ այս մասով, այսպիսով՝ հանվեց թույլտվության պահանջը: Գերմանիայում պառլամենտի անդամները կարող են ենթարկվել քրեական պատասխանատվության՝ միայն պառլամենտի թույլտվությամբ: Այնուամենայնիվ, պրն. Բարտոլեն իր ելույթում այն կարծիքին էր, որ պատգամավորական անձեռնխելիությունը շեղում է հավասարության սկզբունքից. հետևաբար, անձեռնխելիություն ի դեմս հավասարության: Նա խոսեց Գերմանիայում գործող համակարգի մասին, որտեղ պառլամենտի թույլտվությունը քրեական դատավարության համար դեռևս պարտադիր է: Գերմանիայի սահմանադրության համաձայն՝ Բունդերստագը կարող է պահանջել քրեական դատավարության կասեցում, եթե այն գտնում է անհրաժեշտ: Պրն. Բարտոլեն նշեց, որ այս սկզբունքը նպատակահարմար կլինի կիրառել նաև Իտալիայի համար: Այնուամենայնիվ, Գերմանիայում պառլամենտի կողմից նախքան քրեական դատավարության կասեցումը պահանջելը պառլամենտը պարտավոր է հիմնավորել իր կողմից քրեական դատավարությունը կասեցնելու պահանջը: Նա նաև խոսեց Ֆրանսիայում գործող պատգամավորական անձեռնխելիության համակարգի առանձնահատկությունների մասին, ըստ որի՝ Ֆրանսիայում քրեական դատավարության սկսելու համար պառլամենտի թույլտվությունը չի պահանջվում, սակայն պառլամենտը կարող է կասեցման պահանջով հանդես գալ, եթե այն վտանգում է պառլամենտի անդամների ազատությանը: Ինչ վերաբերում է Իտալիային, ապա նա բացատրեց, որ Իտալիայում քրեական գործ հարուցելիս պառլամենտի թույլտվությունը չի պահանջվում, և ոչ էլ պառլամենտն իրավունք ունի հանդես գալ քրեական դատավարությունը կասեցնելու պահանջով:

Փաստորեն, 1993 թ. Իտալիայում սահմանադրական փոփոխությունների հետևանքով հանվեց պառլամենտի թույլտվության պահանջը պատգամավորներին քրեական

պատասխանատվության ենթարկելու համար: 1995 թ. Ֆրանսիայում կատարվեց նույնը, իսկ Գերմանիայում Բունդերստագը ընդունեց օրենք՝ հանելով պառլամենտի անդամների նկատմամբ քրեական դատավարության կասեցման պահանջը: Գերմանիայում ընդունված օրենքի համաձայն՝ պառլամենտի անդամների նկատմամբ քրեական գործ հարուցելու համար թույլտվություն չի պահանջվում: Պրն. Բարտոլեն նաև նշեց Իտալիայի սահմանադրական դատարանի կարծիքն այս հարցի վերաբերյալ, ըստ որի պատգամավորական անձեռնխելիությունն ստեղծում է կոնֆլիկտ դատավորների միջև: Այնուամենայնիվ, սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ, տալով լիիրավ ազատություն պառլամենտին, այն կնվազեցնի դատավորների իշխանությունը, իսկ եթե պառլամենտը չունենա անկախություն, այն վնասում է պառլամենտի շահերը: Ֆրանսիայի սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ եթե պառլամենտի անդամը կատարում է պետության կողմից իր վրա դրված պարտականությունները, ապա նրանք չեն կարող դատապարտվել իրենց կողմից հայտնած կարծիքի համար: Հետևաբար, պառլամենտի անդամն օժտված է պատգամավորական անձեռնխելիությամբ այնքանով, որքանով նա իրականացնում է պատգամավորական ֆունկցիաները: